

Mälestuskivi Hugo Raudsepale

Hiljuti tähistati eesti näitekirjanduse ühe populaarsema esindaja Hugo Raudsepa 100. sünniaastapäeva. Ka meie rajoonis Rakkes, kus kirjanik sajandi algul äriteenijana töötas, avati k. a. 7. augustil mälestuskivi. Sel puhul oli sinna kogunenud rohkesti kohalikku rahvast ja kirjandushuvilisi kaugemaltki. Avasõnad ütles ürituse peakorraldaja Rakke raamatukogu juhataja A. Kinnep. Kätte kivilt eemaldasid külanõukogu esimees M. Annast, sovhoosi direktor V. Lehtla ja lubjatehase direktor B. Lehtla. Eesti kirjanikke esindasid Lilli Promet ja Ralf Parve. Viimane esitas pikema ülevaate H. Raudsepa elust ja loomingust. Tervitusi lausuisid ja lilli asetasisid veel mitmed kirjandussõbrad.

Sama päeva õhtul esitasid Käru ja Salla näitemängijad Rakke suveteatris H. Raudsepa komöödia «Mikumärdi».

Hugo Raudsepp saabus meie rajooni aladele juba paariaastatena, kul perekond sünnikodust Vaimastverest Emumäele kolis. Sellest ajajärgust on ilmekaid mälestuspilte antud tema 1947. aastal ilmunud memuaarraamatus «Minu esimesed kodud». Raudsepad elasid Emumäel väikeses hallivõitu majakeses, mille teises otsas oli aidamees oma perega. Üle rohtunud äärtega tee asus mõisa aed, mille rentnikuks Raudsepa isa oligi tulnud. Väikeses Hugo ainuke mänguseltsiline oli aidamehe tütar Viisa, kelle ta ühel jalutuskäigul Emumäel järsult veerult alla lükkas ja mille peale ema teda kõvasti «kloppis». Pikkadel talveõhtutel mängiti aidamehe perega kaarte. Raudsepp meenutab, et kaar-

dimängul oli peale ajaviitelse tähenduse ka teine ülesanne:

«Mida see kaardimäng aga eriti õpetas, see oli matemaatika. Kuid neile aegadele tagasi mõeldes on mulle selge, mis mulle mu varase eaga võrreldes nii soliidse aluse arvutuses rajas, mida ma siis ühes teises praktikas hiljem veelgi täiendasin.»

Raudsepp mõtleb siin muidugi äriteenija ajajärku Rakkes.

Rakkes töötas H. Raudsepp aastail 1901—1906. Sel ajal oli ta juba agar ajalehtede ja ajakirjade kaastööliline. Siia saabumise esimesel aastal ilmus ajakirjas «Linda» tema esimene kirjatükk — luule-

tus «Buuri sõber talutares». Peale luuletuste avaldas ta neil aastail ka juba kirjanduskriitilisi töid, millest üks pikemaid oli «Noor Eesti» albumis 1905. a. ilmunud K. E. Söödi luule ülevaade. Nagu kaasaegsed teda sest ajajärgust mäletasid, oli ta kogu oma vaba aja pühendanud kirjutamisele. Kalmu poe põõningule jäi järele palju käsi-kirju, mis aga kõik 1944. aastal tuleroaks said.

Hiljem töötas H. Raudsepp ajakirjanikuna Valgas, Tartus, Pärnus, Tallinnas ja Viljandis, seejärel vabakirjanikuna Elvas, Tartus ja Tallinnas. Kirjanik suri 16. septembril 1952. a.

H. Raudsepp on kirjutanud miniatuure, novelle, lühijutte, vesteid, följetone, pikema monograafia «Mait Metsanurk ja tema aeg» ning üle kolmekümne näidendi, millest mitmed on aastakümneid püsinud teatrite repertuaaris. Nimetagem «Mikumärdit», mida peale kodumaa teatrite on mängitud Lätis, Soomes, Ameerika Ühendriikides, «Vedelveersti», «Põrunud aru õnnisfust». Aastail 1945—1947 kirjutas H. Raudsepp komöödiad «Rotid», «Tagatipu Tiisenhoosen», «Tille-reinu peremehed», mida rahvas sama südamesoojusega vastu võttis nagu tema varasemaidki komöödiad.

Helmut JOONUKS
Autori fotod.

